

ki sedaj bivajo ondi, imenujejo Hrvate. Proti temu se upirajo Srbi in trdijo, da v nekem smislu te dežele od leta 1891 niso več hrvatske, ker Hrvatska pa Slavonija ste nasproti zunanjim deželam ogrski in Dalmacija je avstrijska. V sled tega da so Srbi v teh deželah ogrski, oziroma avstrijski državljanji srbske narodnosti, v razliko ogrskih, oziroma avstrijskih državljanov nemške, poljske, češke ite. narodnosti. S takim zaznamenovanjem odgovarjajo Srbi sedanjam državnopravnim razmeram Hrvatske, Slavonije in Dalmacije; to pa da Hrvate silno jezi. Kajti te dežele naj bi vstvarjale jedro Velike Hrvatske.

Ako torej okolo 800.000 duš nočejo biti Hrvatje, tukaj le ogrski, oziroma avstrijski državljanji srbske narodnosti, in skoraj okolo 200.000 hočejo biti le Nemci, Madjari itd., ostaja od 2.500.000 prebivalcev teh dežel le jeden milijon dnš, ki se imenuje Hrvate in le proti volji ogrskih, oziroma avstrijskih državljanov hrvatske narodnosti. In to otežuje vstvarjenje Velike Hrvatske. Zato poštovajo Hrvatje za svojo Veliko Hrvatsko tudi Bosno in Hercegovino, kateri deželi ste od 1879. le za streljaj dleč od hrvatskih dežel.

To je jedro srboslovenskega sporja. Sredstva, katera uporabljata oba spornika, so znanstvene polemike jezikoslovnega in zgodovinskega značaja, interpretacije starih listin in zgodovinskih dogodkov, prepri po novinah, vera in napovedi tudi tuja pomoč.

Ypsilon.

Politični pregled.

V Trstu, 28. oktobra 1902.

O položaju. Češki poslanec dr. Herold je rekel v soboto zvečer v praškem mladčekem klubu — kjer je govoril o sedanjem političnem položaju — da odkar je vlada predložila svoje »načrte«, Čehi ne pričakujajo pravčisto nič več od nje. Po tem spoznanju uravnajo tudi svoje postopanje. Zlaj da gre le za to, da za odločilne korake izberejo pravitev trenek. Ako bi se hoteli pokoriti le svojim čustvom, bi kar hkrati storili konec tem načrtem odnosnjem. Če pa upoštavajo razlage razuma, se godi to le v interesu naroda. Pričevanje Čehov meri na spremembu zistemom v tem zmislu, da ne bo zadovoljevanje kateremu posluistu odvisno od volje Nemcev.

Čehi ne pričakujejo ničesar več od te vlade! — Ta izjava Heroldova v resnem trenotku, tikom pred veliko razpravo o vladnih načrtih, osvetljuje kakor sijaj bliska sedanje položenje. Čehi so jedus strank, ki prihajajo v prvi vrsti v poštov za eventuelni aranžement. Čim oni izrecno izjavljajo, da ne pričakujejo ničesar več — potem je že vsa akcija Koerberjeva padla v vodo! Če se bo pa vendar vrnila razprava o vladnih načrtih, se zgodi to le v namen, da stranke vnovič označijo svoje stališče; na Koerberjeve načrte kakor podlago za nadaljnje pogajanje gotovo ne misli nikdo.

In Čehi bi bili slabti politiki, ako bi se čemu nadeljali od sedanje vlade. G. Koerber je sam spel zanjko, ki se mu je zadrgnila okoli vrata, ko je proglašil kakor svojo vladno maksimo, da se ne sme ničesar privoliti Čehom v prilog, ako ne privole Nemci. Nemci pa ne privole ničesar. Tako je g. Koerber dobil svoje profose med levičarskimi Nemci. Nemci pa ne le da ne privole ničesar, ampak stavljajo slej ko prej zahtev po uzakonjenju nemškega državnega jezika, o kateri zahtevi vedo prav dobro, da izvode najboljši obupen odpor med vsemi Nenemci. Tako so imeli gospodje vodstva nemške ljudske stranke v nedeljo v Rumburku zborovanje, na katerem so proti načrtom Koerberjevem postavili svoje načrte, njim na čelu uzakonjenje nemškega državnega jezika. Se razločujejo je govoril po tem zborovanju istotam na javnem shodu poslanec Prade, ki je hkratu zaklical: nemščina državni jezik — Čehom nič notranjega jezika!

In na voljo teh ljudij se je navezel g. Koerber! Brez privoljenja teh ljudij ne sme Čehom ničesar privoliti. Ali nimajo torej Čehi prav, ako je res, da od te vlade ne pričakujejo ničesar več? Slepeli bi bili, pa ne politiki, aki bi še kaj pričakovali!

Nagoda z Ogrsko in pogodbe z inozemstvom. Včeraj je zboroval finančni odsek ogrske zbornice in je vsprijel in demnitno predlogo (odobrenje odredb vlade, oziroma izdatkov, ki jih je storila brez pri-

voljenja parlamenta). Tekom debate so govorniki opozicije očitali ministarskemu predsedniku, da ni prav tolmačil XXX. člena zakona od leta 1899. in da ni držal dogovora, sklenjenega z opozicijo. V svojem odgovoru na ta očitanja je izvajal ministerski predsednik Szell, da še ni v položaju, da bi mogel reči, da bo nagoda z Avstrijo skoraj sklenjena. Ako bi bil hotel kaj odjenjati od pravice dežele, bi bila nagoda že gotova. Nit na zaupen način se ne more izjaviti dalje, ker pogajanja niso niti končana, niti ne pretrgana. Resnica pa je, da je glede mnogih vprašanj rešitev dosežena.

Na to je govornik obžaloval, da se tudi ob brezpomembnih vprašanjih krona tira v debato.

Kar se tiče očitanja, da ne razlagajo prav XXX. člena zakona od leta 1899., je odgovoril Szell, da jedini pravi zmisel tega zakona je tisti, ki mu ga je dal on. Tudi se je pošteno držal dogovora, sklenjenega z opozicijo. O tem XXX. členu zakona od leta 1899. je pravil, da se je termin odložil do leta 1907. Zato pa so bile v nagodbo vsprejete tri velevažne pridobitve; namreč: da se bodo pogodbne z inozemstvom mogle skleniti tudi tedaj, ako do leta 1903 ne pride do carinske zveze (med Avstrijo in Ogrsko), ali ne dalje, nego do 1907, s čemer je bilo zagotovljeno, da termini hkrat stečejo; potem je bila določena nasilna revizija carinarskega tarifa; slednji je bila zavarovana pravica dežele za odpoved trgovinskih pogodb, ki nimajo klavzule, kdaj potečejo. Kar se tiče pogajanj z inozemstvom, govoril člen zakona jasno, da je pogodbe, ki nimajo rečene klavzule, smeti odpovedati, ali nikjer ni rečeno, da se morajo odpovedati.

Ako bi se hoteli pokoriti le svojim čustvom, bi kar hkrati storili konec tem načrtem odnosnjem. Če pa upoštavajo razlage razuma, se godi to le v interesu naroda. Pričevanje Čehov meri na spremembu zistemom v tem zmislu, da ne bo zadovoljevanje kateremu posluistu odvisno od volje Nemcev.

Čehi ne pričakujejo ničesar več od te vlade! — Ta izjava Heroldova v resnem trenotku, tikom pred veliko razpravo o vladnih načrtih, osvetljuje kakor sijaj bliska sedanje položenje. Čehi so jedus strank, ki prihajajo v prvi vrsti v poštov za eventuelni aranžement. Čim oni izrecno izjavljajo, da ne pričakujejo ničesar več — potem je že vsa akcija Koerberjeva padla v vodo!

Če se bo pa vendar vrnila razprava o vladnih načrtih, se zgodi to le v namen, da stranke vnovič označijo svoje stališče; na Koerberjeve načrte kakor podlago za nadaljnje pogajanje gotovo ne misli nikdo.

In Čehi bi bili slabti politiki, ako bi se čemu nadeljali od sedanje vlade. G. Koerber je sam spel zanjko, ki se mu je zadrgnila okoli vrata, ko je proglašil kakor svojo vladno maksimo, da se ne sme ničesar privoliti Čehom v prilog, ako ne privole Nemci. Nemci pa ne privole ničesar. Tako je g. Koerber dobil svoje profose med levičarskimi Nemci. Nemci pa ne le da ne privole ničesar, ampak stavljajo slej ko prej zahtev po uzakonjenju nemškega državnega jezika, o kateri zahtevi vedo prav dobro, da izvode najboljši obupen odpor med vsemi Nenemci. Tako so imeli gospodje vodstva nemške ljudske stranke v nedeljo v Rumburku zborovanje, na katerem so proti načrtom Koerberjevem postavili svoje načrte, njim na čelu uzakonjenje nemškega državnega jezika. Se razločujejo je govoril po tem zborovanju istotam na javnem shodu poslanec Prade, ki je hkratu zaklical: nemščina državni jezik — Čehom nič notranjega jezika!

In na voljo teh ljudij se je navezel g. Koerber! Brez privoljenja teh ljudij ne sme Čehom ničesar privoliti. Ali nimajo torej Čehi prav, ako je res, da od te vlade ne pričakujejo ničesar več? Slepeli bi bili, pa ne politiki, aki bi še kaj pričakovali!

Potovanje Chamberlaina v južno Afriko. Ves politični svet je iznenadila vest, da angleški kolonialni minister, prežalostno znan lord Chamberlain, v sredini prihodnjega meseca odpotuje v južno Afriko, kjer ostane do prihodnjega marca, da se tako na lastne

oci prepriča o tamošnjih razmerah in osebno pogovori z odločilnimi faktorji vseh strank. Temu potovanju pripisujejo politični krog v Londonu veliko važnost in trdijo, da bo odločilno za prihodnji razvoj angleške kolonialne politike. S tem svojim odlokom je Chamberlain postal v Angliji zopet popularen: v zadnji čas bil je namreč skoraj popolnoma izgubil svojo popularnost, ker treba za prevojenje južne Afrike velikih žrtv in ker se je v novo pridobljenih burških pokrajnah pojavila jako močna opozicionalna sapa, katera je pretila pokvariti vsa angleška prizadevanja. Poleg tega pa so se tudi v kapski koloniji razmere začele slabo obračati za angleško politiko. Angleži se nadejajo, da potovanje Chamberlaina v južno Afriko povravnova vsa navskrižja in da angleško politiko dovede zopet v pravi tir.

Tržaške vesti.

Naše cenjene poštne naročnike, kateri niso še plačali naročnine za zadnje četrletje, prosimo, da isto kmalu določijo, ako želijo, da v pošiljanju lista ne nastane prekinjenje.

Uprava »Edinosti«.

Imenovanje v sodni službi. Više delno sodišče je imenovalo pravne praktikante Amadeja Mussaffia, Vladimira Pertota in Frana Počega avokantanti.

Skušnje učiteljske sposobljenosti se bodo vrstile pred izpraševalno komisijo v Kopru od 4. novembra naprej.

Sv. birma. Vladika monsignor dr. Nagl je podeil v nedeljo v župni cerkvi pri sv. Jakobu 300 dečkom in deklream zakrament sv. birm.

Za slovensko poroto. Nadalje je občina Zgonik uložila prošnjo na e. kr. pravodarno ministerstvo za sestavo slovenske porotne klopi na e. kr. deželnem sodišču v Tretu.

Je-li grof Gočs tržaški patricij? V semizmu, izdanem v Trstu leta 1822. pod imenom »Schematismo dell imperiale regio Litorsle Austriae — Ilirico«, nahaja se med 94 tedaj živečimi patricijami tudi ekselenca grof pl. Gočs Peter. Če to je sedanj e. kr. namestnik naslednik tedanjega grofa Petra; morda zato je tako prirastel k nekaterim tržaškim krogom!

Med gori omenjenimi patricijami nahajamo tudi slovenske priimke in sicer: ekselenca pl. Fehtič Ferdinand, ekselenca pl. Fratnik Fran, Jelušič Vekoslav, Jurko pl. Matija, Jurko pl. Peter, Pilepič Jurij, Smidek grof pl. Tomaž, Zak baron Anton in ekselenca grof pl. Vrbna.

Kolikor je nam znano, so se te slednje imenovane redbine poizgubile, a tudi Lahom preostaja le še par patricijev! Vse mine!

Slovenski jezik in naši brzojavni uradi. Prejeli smo:

Pred seboj imamo brzojavko, došlo iz Dobrepolja v Trst s slednjim tekstrom: »Vrnali pogreb tork zjutraj 6 uri ako pride odgovor.« Kaj da v zvezi z naslednjimi besedami pomenja beseda »vrnali«, bi gotovo ne pogodili vsi slovenski jezikoslovei, kar jih živi pod božjim solnecem in tisti uradnik, ki je napisal to kolobocijo, pa še manje. Radi bi vedeli, čemu imamo prav za prav brzojav, ako se po njem dobivajo take spake, ki se potem uročajo strankam kakor brzojavke? To pa ne bi se moglo zgoditi, aki bi bilo na vseh drž. uradih in tudi na brzojavnem dovolj slovenščine zmožnih uradnikov.

Gotovi krogi pa menijo, da so Slovenci le za to na svetu, da se svojimi davki povsprešujejo kulturni napredek — druži!

Nezaupanje. Prejeli smo: Dovolite mi, da pridodam tudi jaz eno dve ozirom na notice, ki ste jo priobčili v soboto pod naslovom »Nehvaležnost za vse in povsod«.

To poglavje obsega res eno najžalostnejših strani našega javnega življenja. To je bolezni, ki sicer res grasa povsodi, a menda nikjer ni tako razširjena in ukoreninjena, kakor med nami Slovenci. Zato je tudi pri nas tako težko delovati v javnosti. Res, velike ljubezni treba do stvari — tako visoke, da je ne more dosegati val osebaega sumnjenja.

No, meni se osebno sumnjenje še ne zdi najhuje zlo. Več zlo — več pa zato, ker je bolj razširjeno — je tisto nikdar utrujoče kritikasterrstvo, ki sicer ne otreka voditeljem poštenih namenov ali nesobičnosti, ali se drgne ob vse, osoja vse in zahteva pojasnila za vse. Česar nima pojasa neaega na

diani, to se mu zdi čudno. Če je vodstvo storilo kakov korak, ki se na videz morda res zdi neprimeren, a je v resnici bil jaka potrebna — to se kritizira, to se zabavlja! In ker oni, ki so storili korak in nosijo tudi odgovornost zanj, ne morejo pojašnjevati in morajo često molčati v eminentnem interesu stvari same, pa se bolj in bolj širi val nezaupanja. A žalostno je, da so često ob takih prilikah najbolj zgoverni ljudje, ki so sicer sami navdušeni za stvar, a menjijo, da istej najbolj koristijo s tem, če vzbujajo nezaupanje. Oai pa, ki so ukrenili to ali ono, so obnemogli, ker imajo vezane roke in morajo molčati iz ozirov takte.

Naša javnost bi morala vendar enkrat umeti, da delovanje vodstva kakve stranke ni omejeno le na jayne nastope, ampak da ima vršiti marsikaj, o čemer se ne sme razpravljati javno. Priporočati bi bilo torej nekoliko več zaupanja izlasti onim sicer poštenim in dobro mislečim, ali pregorečim ljudem! Neprstani pojavi nestrnosti, tista zbadanja, zakaj so to storili tako, in zakaj ne drugače, izpodkopujejo zaupanje. Zaupanje pa treba vodstvo neizogibno in je zahteva tudi tem bolj opravičeno, ko prej ali slej itak mora polagati račune o svojih uspehih in neuspehih.

Slovensko planinstvo. Češka podružnica je zgradila letos pot na Vernikov v Grinovec in na novo pot z Jezerske skozi Zbornjo Kočno k češki koči, razen tega od češke koče stezo na Malo Vratec. Končno je pričela graditi pot od Turkovega žleba v Mrzli dol, s katero se skrajša pot za celo uro, ne da bi hodil kaj niže.

Na Grmadi so predvčerj odprli zavetišče »Slov. planin. društva« ob navzočnosti nad 70 oseb. 50 gostov je bilo iz Ljubljane. Govorila sta profesor Orožen in dr. Tomišek. Slovenske pesmi so poveličevale slavnost.

Za one, ki se mislijo izseljevati. — Od e. kr. namestništva smo dobili dopis ministerstva za notranje stvari, ki svari pred izseljevanjem v južno Afriko. Iz tega dopisa posnemamo sledeče:

Sedanje razmere v južni Afriki so take, da izseljenici v tamošnje kraje nimajo ničesar dobrega pričakovati, posebno oni izven Evrope, ali ki niso morda prestopili niti mejo svoje domovine ter ne poznajo deželnih jezikov, ki se rabijo v južni Afriki.

Živila, ki je sestavljata največ bogatstvo dežele, je vsled dolge vojne in raznih kužnih bolezni skoraj popolnoma uničena. Goveja živila je sedaj trikrat dražja, nego v Avstriji.

Okraji, v katerih so rudniki, pa so tako prenapolnjeni, da je mnogo ljudij brez dela. Dočim imajo strokovno izobraženi delavec tam dobro plačo, dobivajo pa navadni delavec komaj toliko, da ne umirajo od lakote.

Poleg tega pa je še druga okolnost, ki otežuje izseljevanje v južno Afriko. Angleška vlada dovoljuje namreč le omejenemu delu neangleških državljanov naseliti se v južni Afriki. Avstro-ogrskih državljanov dovoljuje namreč le po 20 na mesec dovoljenje, da sme potovati v južno Afriko. O izdajanju teh dovoljenj pa se seveda v prvi vrsti jemlje ozir na one, ki so že bili tamkaj naseljeni. Vsled tega se dogaja, da morajo ljudje brez dela in službe po tri do štiri mesece čakati v južnosafriških obmorskih mestih na takodovolenje. Nikakor ni pričakovati, da se sedanje slabe razmere kmalu zboljšajo.

Opozarja se torej vse one, kateri se mislijo izseliti, naj nikakor ne grejo na limanice sleparškim agentom, ki jih nagovarjajo na izseljevanje v južno Afriko.

Narodne pesmice. Kakor smo že sporočili svoječasno, namerjati pevski društvi »Velešina« v Škedenji in »Slava« pri sv. Mariji Magdaleni Spodnji tudi letos prirediti zadnjo nedeljo v decembru ples, na katerem se bodo prvikrat pevale nove narodne pesmice.

Ker se na svoječasni poziv v »Edinosti« ni nihče odzval in ni omenjenima društva dospela še nobena skladba, obračati se društvi vnovič s prošnjo do slovenskih skladateljev, da bi zložili in jima najdalje do 25. novembra t. l. doposlati kako pesmico, zloženo dvoglasno in v lahkem slogu, da se ljudstvo brez težave nauči.

nevarni poziciji širi naša pesem in se zgublja ptuja kosmatinko, tiste koneonete, ki so se — žalibog — dosegajajo razširjale med našim ljudstvom v okolici in po mestu. Izlasti pa jih rade svirajo naše godbe.

Ker torej omenjeni društvi nimati na razpolago toliko sredstev, da bi mogli doprijeti materialne žrteve za dobro stvar, se obračati do gg. skladateljev z rodoljubno prošnjo, naj jima priskočijo na pomoč. V slučaju pa, da bi bilo kaj dobička na omenjenem plesu, določi se primerna svota v to ali ono narodno svrho. Dotični slovenski skladatelji porečajo potem lahko: To smo darovali mi!

Odbora »Velesile« in »Slava«.

Zalostinke na pokopališču v Škedenju prepeval bo v soboto, dne 1. novembra t. l., popoludne skupni zbor pevskih društev »Velesila« in »Slava«. — Potem pa bo sestanek obeh društev v veliki dvorani gospe Marije Sanein Orš.

Štipendije za umetnike. Tukajšnji uradni list prinaša nastopno razglasilo ministerstva za bogočastje in nauk:

Za podeljevanje stipendij nadpolnim umetnikom, kateri nimajo sredstev za daljno izobraževanje, vabijo se tisti umetniki v poslovnemu, godbi in lepoznanstvu iz kraljevin in dežel v državnem zboru zastopanih, kateri menijo, da imajo pravico za jedno tako štipendijo, naj vlože svoje prošnje najdaljše do 1. marca 1903 na dotičnih deželnih gospodskah.

Pravice imajo, izvzemši vse umetniške učence in umetniške rokodelce, samo samostojni umetniki.

V prošnjah treba dokazati:

1. izobraženost in osebne razmere (rojstni in domovinski kraj, starost, stan, bivališče, premoženje) prosilec;

2. način, po katerem misli porabiti štipendijo za svoje daljne izobraževanje in

3. priložiti ima prosilec prošnji, kakor prilogo, svoja umetniška dela, od katerih vsako mora biti zaznamovano s proizvodnokovim imenom.

Za naše tamburaše. Marljivi in za razvoj tamburaških skladb velezaslužni skladatelj g. V. G. Brož, zložil je sledče njenoveče tamburaške kompozicije:

1. »Kineska korsenica« (s tan tanom, smburinom, zvonom in trianglom povsem originalno). Cena partiture 3 K. — 2.

»Sumske ptice«, koncertna polka s škrjanjem, kukavico in prepelico. Originalno 3 K. — 3. »San srca«, fantazija za brač I., II. in III. in popolni zbor. Cena 4 K. — 4. »Bakine priče solo za brač I. in II. se spremiščevanjem popolnega zobra. Cena 4 K. — 5.

»Udaljenec«, pesem za soprano ali tenor se spremiščevanje popolnega zobra ali glasovirja. Cena 3 K. — 6. »Stanje zvijezde — stan mjesede«, serenada za tenor ali soprano se spremiščevanjem popolnega zobra ali glasovirja. Cena 3 K. — 7. »Ta često mi se pričini, kad vina te k sebi«, pesem za tenor in soprano se spremiščevanjem popolnega zobra ali glasovirja. Cena 2 K. — 8. »Ja saujah, da si umrla«, pesem za tenor ali soprano. Cena 2 K. — 9. »Prasčinka i poskočnica iz Srijema«, za moški zbor se spremiščevanje popolnega zobra. Cena 4 K. 10. »Hrvatske poslovce«, šaljiva pesem.

Te nove Brožove skladbe najtoplejše priporočamo tamburaškim zborom.

Nesreča na delu. 42 letni težak Jurij Jugovac delal je včeraj na razkladanju blaga v svobodni luki. O tem mu je padla s hidrauličnega dvigalnika na hrbot jedna vrča in ga vrgla na tla. Dvignili so ga in odnesli v bližnji magazin, kamor je kmalu na to došel zdravnik z zdravniške postaje. Jugovac je bil na hrbtu močno poškodovan in so ga potem, ko mu je zdravnik dal prvo pomoč, odvedli domov.

Dražba premičnin. V sredo, dne 29. okt. ob 10. uri predpoludne se bodo vse zaredibe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za vilenje stvar vršile sledče dražbe premičnin: v Rocoulu št. 31. konjska priprava; v ulici Solitario štev. 10. III. n. hišna oprava; na trgu Scuole Israelsiche št. 2, hišna oprava; v ulici Sette Fontane št. 35, hišna oprava; v ulici Beccarie št. 1. III. in v ulici Nuova št. 33. III. n. hišna oprava.

Trenčinski vestniki. Včeraj: toplovec ob 7. uri zjutraj 992 ob 2. uri popoljun 12.50 C. — Tiskovec ob 7. uri zjutraj 772 3 — Danes plins ob 6.35 predp. in ob 5.54 pop.; osaka ob 0.17 predpoludna in ob 11.56 popoljn.

Društvene vesti.

»Slovensko pevsko društvo« v Trstu bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo dne 16. novembra t. l. ob 2½ uri popoludne v prostorih »Delavskega podpornega društva« (ulica Molin piccolo 1, L. n.) z običajnim dnevnim redom. Podpisani odbor vabi vse svoje člene, da se maogoščilno udeleže istega. — O tej priliki naznana, da se društvene pevske vaje vrše vsaki torek in petek ob 8½ uri zvečer v »Slovenski čitalnici«, in sicer v torkih za možki, v petkih za mešani zbor. Istočasno so vabljeni vsi, katere veseli petje, da pristopijo k društvu. Novi udje se sprejemajo ob gori omenjenih dneh.

ODBOR

»Slovenskega pevskega društva« v Trstu.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Neprestan boj proti našemu šolstvu.** »Piccolo« poroča, da je deželni odbor istrski zopet učil utok na upravno sodišče proti odločbam državnih šolskih oblasti, »tičnih se jezikovne uredbe na neki šoli«. To pot da gre za šolo pri sv. Lorenzu pri Labinu, glede katere da je ministerstvo (kakor zadnja instanca) odločilo »nasprotuo interesom tamšnjega prebivalstva in željam onih, ki vzdržujejo šolo«.

Stara pesem, ki se ponavlja dan na dan! To je že fakenjzna opozicija proti vsaki mrvi prava našega jezika v šoli — opoziciju, kaširšča more izhajati le iz skrajnega fana-

tzma in najbrutalnejše nestrnosti. Železno čelo mora imeti, kdor trdi, da je besedica pouka v materinem jeziku v ljudski šoli —

nasprotua interesom siromašnegaljulstva. Brez-sramna in impertinentna je taku trditev, ker nasprotuje elementarnim načelom, ki so jih razvijali prvi pedagogi sveta in ki so v pred-

pogoj vsekemu uspehu v ljudski šoli. Signori pa trde, da so taka pedagogična načela škodljiva prebivalstvu!! To pa zato, ker nasprotuje željam onih, ki vzdržujejo šolo.«

To so seveda, oni — signori! Se vidi, da se ne morejo iznebiti svojih oligarhičnih nazrovorov... Oni so vse, oni vzdružujejo vse in za njih mora biti — vse!! Resnica pa je ta, da ljudstvo vzdružuje šolo!! A kaj je njim naš narod! Njihove želje — to je glavno, ker oni razpolagajo z denarjem, katerega plačuje ljudstvo.

× **Deček zgorel.** V Lučeniku se je v nedeljo zvečer dogodila huda nesreča. 2-letnega dečka Karla Bressana so bili postavili na ognjišče, da bi se mslo ogrel. Ko so ga za hip pustili samega, padel je v ogenj in je vrhu tega zvrnil na se tudi lonec v vrelo vodo, prizadet si opeklne 2. in 3. stopinje. Dečka so prenesli v goriško bolnišnico, kjer je umrl v groznih mukah.

× **V Opatiji** je bilo ob 1. septembra sem 2333 strank s 3994 osebami. Od 16. do 22. je prirastlo 324 oseb. Dne 22. t. m. je bilo navzočih 1056 oseb.

× **Hrvatje v italijanskih šolah na Reki.** Te dni je šolska oblast predložila magistratu na Reki poročilo o številu dijaštva na reških občinskih šolah. Učenci so vpisani po materinem jeziku. Iz tega poročila je razvidno torej, da italijanske šole na Reki obiskuje 1225 hrvatskih otrok. Poročilo pa rabi za velik del teh otrok označenje »il dialetto del Litorale« — primorsko narečje.

»Novi list« meni po pravici, da je tako nazivanje »prosta infamija«. Reški Hrvatje morajo plačevati davke za raznaročovanje svojih lastnih otrok. A kaj delajo oni na to?

»Novi list« odgovarja: »Spa! No, reški list vendar neče izgubiti nade, da jih počasi vzdrami iz tega letargičnega spanja, ter da se ganejo v ta namen, da se ne bi toliko mlade generacije izročalo tujinstvu na milost in nemilost.

Vesti iz Kranjske.

* **Na občinskih volitvah v Vrhpolju** pri Vipavi je zmagal — kakor poroča »Slo. Narod« — narodno napredna stranka v vseh trev razredih.

* **Konj med urami.** Anton Humer, hlapec v Kolodvorskih ulicah št. 22, je včeraj dopoludne na dvorišču nakladal prazne sode. Naenkrat se je konj splašil in je ušel z vozom na ulico ter dirjal proti sv. Petru cesti, kjer se je zaletel z vozom v razstavno okno urarja Ivana Somnitza in je ubil. Ure, ki so bile v oknu, so popadale na tla in se razbile. Ivan Somnitz ima škode nad 400 K. Konj je padel v vežo in se na spodnjih nogah pobil.

* **S Triglavom.** »Slovenec« piše: Dunajčan g. Petermichel je plezel s svojo gospo na Triglav. Prekoračil je že sedlo med Malim in Velikim Triglavom ter že stopal više proti vrhu. Tu se mu je odtrgal nahrbnik ter se valjal proti Bohinjski strani po navpični strmini, a obstal na globokem snežišču. V nahrbniku je imel Petermichel ves provijant in 200 K denarja. Žalosten se je vrnil v kočo na Kredarico, kjer so se ravno mudili nekateri členi »Slov. pian. društva« in vodnik Fr. Urbas. Vrli vodnik se je takoj ponudil, da gre iskat nahrbnik. Odpravil se je na Mali Triglav in dospel brzo po nevarni steni na snežišče ter se povrnil v dveh urah nazaj v kočo z nahrbnikom. Dunajski turist je takoj pogledal za denarnico ter je našel vse v redu. Nekatere stvari so se seveda razbile, a denar je bil rešen. Gospod Petermichel je radostno nagradil vrlega vodnika ter ni mogel prehvaliti poštenosti naših vodnikov. Pripovedovali so mu, da to ni nič izrednega, ker poštenost je pri nas doma. Da bi ostalo tako tudi v bodoče! Taki slučaji so v čast našim pogumnim in poštenim vodnikom.

* **Naseljevanje v Ljubljani.** Tekom druge polovice leta naselilo se je v Ljubljani več imenitnih rodbin, ki so doslej bivale v Gradišču. Mej drugimi se je naselil tukaj tudi viši svetnik g. Jakob Hren, ki je bil ob času potresi v Gradišču načelnik pomoci akejji in je priredil koncert, od katerega je dobila Ljubljana 2000 K.

* **Mlada tatica.** V soboto popoludne sti prišli na Pogačarjev trg v Ljubljani dve 13 letni deklici z dežale. Med tem, ko je ena nju kupovala od branjevke grozje, je druga izmaknila iz posode na stojnici bankovec za deset krov in odšla. Branjevka je opazila tatvino, ko sti obe deklici že odšli. Hitela je za njima in ju došla. Ker pa je tata tajila tatvino, jo je branjevka odvela na policisko stražnico, kjer so jo preiskali in našli pri njej še 4 K 90 st. ukrazenega denarja in par črevlje iz klobučevine, tri prstane, eno žlico in krovatno iglo, katere reči si je bila nakupila za ukrazeni denar in katere sojej, seveda, odvzeli.

No, ta je mlada začela.

Razne vesti.

Jubilej poljske pisateljice. V soboto je v Lvovu slavila 25 letnico svojega pisateljskega delovanja poljska pisateljica gospa Konopicka. Na večer je bilo v njej stanovanju »prejemanje visokošolskih profesorjev in deputacije visokošolcev, kateri so prišli pisateljici častitati. Dijaki so pisateljici priredili bakljado, predv. pa je bila v narodnem gledališču slavnostna predstava, katere sta se udeležila, med drugimi, tudi župan in rektor univerze. Pruska oblastva so — seveda — prepovedala vsako proslavljanje te petindvajsetletnice v Poznanju.

Se pač kažejo o vsaki priliki — Nemci!

Papež Lev XIII. Iz Rima pišejo dne 22. t. m.: Od včeraj zavzimlje Lev XIII. glede trajanja vladanja tretje mesto med rimskimi papeži. Najdalje so vladali Peter, Pij IX. in Lev XIII. Ako Lev XIII. doživi še dne 20. februarja 1903 jubilarai dan zasedeja prestola, potem bo tudi po starosti na tretjem mestu, ker sta samo dva papeža dosegla več starost od 93 let in to: S. Agatho, ki je umrl 682, in S. Gresovino, ki je umrl leta 1241. Dne 19. decembra t. l. mogel bi papež Lev XIII. slaviti 50-letnico kardinalstva.

Odmevi zagrebških izgradov. V soboto je bila obsojena zopet ena serija obtožencev. Stefan Majcen je dobil leto dni, Fran Mihalović 8 mesecev, Marko Kraljević 10 mesecev, Josip Majer 4 mesece, Juro Tomašić 3 mesece, Mijo Trboje 2 meseca, Ivan Kučeci 2 meseca.

Državno pravdinstvo toži liste »Hrvatsko pravo«, »Obzor«, »Hrvatska« in »Sloboda« radi zanemarjenja dolžne pažnje. Razprava je začela včeraj.

300.000 K za eno ime. V ogrski županiji Baranyavar je umrl mlinar Szeler, zavestivši svoje imetje nekemu Andreju Hajdiniku, ali pod pogojem, da svoje ime spremeni v Szeler in je nosi do svoje smrti. Sedaj je Hajdinek prosil na ministerstvu za dovoljenje, da sme spremeniti svoj priimek v Szeler. Ministerstvo pa mu je odgovorilo, da imena, ki zvene po tuje, se morejo le madjarizirati ali zameniti jih z drugimi imeni, ki tudi zvene po tuje, ministerstvo ne dovoljuje. Hajdinek je bil obutan in je prekinjal madjarizacijo; no, poskušal je še enkrat z novo prošnjo, kateri je priložil tudi

testament. Sedaj se ga je minister vendar usmilil ter mu dovolil vsprejeti tuje ime, ko ga čaka za isto toliko nagrada!

Brzjavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 28. (B.) — Zbornica poslanec. — Mej došlimi spisi je interpelacija posl. Bergerja in tovarishev, tičoča se podonavsko parobrodne družbe in njenih uradnikov.

Minister za nauk in hodočastje je odgovoril na interpelačijo posl. Spinčiča radi dostavljanja italijanskih povabil na nabor mladeničem v občini Dolina od strani okrajnega glavarstva v Kopru.

Ministerski predsednik je odgovoril na interpelacijo posl. Spinčiča radi dostavljanja italijanskih povabil na nabor mladeničem v občini Dolina od strani okrajnega glavarstva v Kopru.

Ministerski predsednik je reklo, da se je to zgodilo le vsled neke pisarniške pomote na okrajnem glavarstvu in da se jo ta pogrešek na pritožbo občine Dolina takoj pravil in so se onim občinam, ki prihajajo tu v poštev, dostavila slovenski spisana vabilia.

Ko je še minister za železnicu odgovoril na več interpelacij, je izjavil ministerski predsednik dr. Koerber, da on in minister za deželno brambo ne odgovorita na interpelacijo poslancev Malika radi gotovih dogodkov na nemški pevski slavnosti v Gradišču, ter je minister pripomnil, da se noče izogniti razgovoru o onih dogodkih, da pa noben minister ne bo odgovorjal na vprašanja, o katerih se vidi, da so stavljena le v ta način, da bi se imuniteta zlorabilila za nekvalificirane napade ee' na — kar je nečuveno — ona najviša mesta v državi, pred katerimi se v spoštovanju klanja tudi najstrastnejši politik.

Odgovarja na interpelacijo poslancev Schöffererja radi tirslinec, prijavljene v policijskem vestniku v Pragi, je izjavil ministerski predsednik, da tudi vlada vidi v tej fali fisciran objavi neodpustno kršenje respektiva, dolžnega tujemu vladaju, katero kršenje je tem težje, ko gre za zvestega prijatelja in zaveznika našega prevzimene monarha. Glavnega kriveca niso mogli najti do sedaj. Vlada pa ni opustila, da ne bi primerno postopala proti onim, katere je možno obdolžiti radi zanemarjanja njih dolžnosti.

Posl. Daszyński utemeljuje ujnost svojega predloga, tičočega se strijaka kmetijskih delavcev v vzhodni Galiciji.

Seja traja dalje.

Krasen slovenski skladni koledar

za trgovine, obrte, urade, pisarne, šole in posameznike izide začetkom novembra v moderni in elegantni obliki v založništvu tvrdke

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vzlje okusni vezavi zelo nizka, samo 70 vin., s pošto 20 vin. več.

Prekupci dobe velik rabat in se na zahtevo dopošlje cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno darilo in se brezplačno vtisne njih firma.

Da ne bode, ako koledar kmalu pride, prepozno, prosim g. naročnike, da se čim prej oglašate, ker se bode pri razposiljati na take v prvi vrsti oziralo.

Naznanjam svojim cenjenim klientom in slavnemu očinstvu v obče, da sem za bližajoče se praznike že danes prejel tradicionalne „Benečanske Fave“. Cena istim je višja nego druga leta, ker so izdelane iz mnogo boljših tvarin. Poleg teh imam tudi tržaške Fave. Benečanske Fave se prodajajo po gl. 1.80 Tržaške pa po gl. 1.40.

Spoštovanjem udani

Anton Furlan
trgovec z delik-teami.
Piazza St. Francesco No. 2.

Prodaja sede star in nove sodar v ul. Bischetto
štev. 20.

Razprodaja!
Po nečveno nizki ceni
se dobi za samo
2 gl. 95 nč.
krasna garnitura ob-
stojeca iz
14 krasnih dragocenih predmetov
in sicer:

1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tudi posrebr.) z lepo razrezljanim pokrovom točno, urejena s 3 letnim jamstvom in škatlico, 1 krasna guldin ali nikliščna okropna verižica s priveskom. Pariski sistem.
1 guldin igla, za kravate z imitir. briljanti.
1 par gumbov za manšete, znamka »Garantie«.
1 garnitura (5 komadov) gumbov za srajce in ovratnike.
1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno punice.
1 goldin prstan s krasnim kamenom.
1 žepno ogledalo v etviju.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih predmetov z uro Anker-Remont, vred pošilja le za **2 gl. 95 nč.** s povzetjem ali po naprej poslanem denarju, tvrdka

BRÜDER HURVIZ

Krakovo - Stradom 17. - Krakovo

Neodgovarajoče sprejemem v 8 dneh nazaj in povrnem denar, vsled česar nima kupec nikakega rizika. Bogato ilustrirani cenik raznovrstnih dragocenosti brezplačno in franko.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo.

Vsek kupec vdobi v dar brezplačno krasen žepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo.

Castim si naznaniti slavnemu občinstvu, da sem otvoril novo

prodajalnico jestvin
v ulici Stadion št. 25.

Prodajalnica je dobro assortirana z vedno svežim blagom, kakor: kavo, sladkorjem, rižem, moko, milom in svečami. Nadalje imam v zalogi pristne testenine iz Napolja, Bolonje in Trsta.

Posebnost: testenine z jajci.

Izbor likerjev, vin v buteljkah, bliskotov odlikovane tovarne Gatti v Trstu. Suhu meso.

Za obilne naročbe se uljudno priporoča

Josip Perovšek,

Svilene plinove MREŽICE!!

„ROYAL“

dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti
po 35 in po 50 nvč.

Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.

Naročbe.

PODGETJE ZA NEPREGORLJIVE LUČI

P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

Jvan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogu pohištva.

V zalogi ima vsakovstno pohištvo najfinije in drugi vrste, iz trdega in belega lesa. Vолнene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Henrik Preuer

Trst, Via Nuova št. 18.

Tovarna pohištva od bambusa, fušpana in vrbja.

Popolne oprave, najbolj pripravne za darove kakor: stolice, naslanjači, etažere, mizice, španske stene za peči ali proti prepiku itd. itd.

Najzmernejše cene.

Glavni zastop za Trst, Kras, Gorisko, Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavnica 2.000.000 K, ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavarske hipotekarne in menične banke v Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Specjalno zavarovanje otrok brez zd avnoškega ogleda, izplačavši v slučaju ženitve ali prehoda v vojsko zavarovani zasek proti malemu odbitku pred pretekom zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št. 7. Telefon 469.

A. BUCHBINDER

TRST. — ulica Riborga št. 27. — TRST.

Raznovrstna zalogu ogledal in okvirjev tapetarij vseh vrst, ročnih kovčekov in velikih kovčkov vseh vrst po načrtih železnic. Naročbe sprejema za kompletno sobe toli v mestu koli za odpošiljanje po železnicu ali morju.

JAKOB BAMBIC

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogu jestvin kolonijalnih, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjega. — Najfinje testenine, po tako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razposilja načrto blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razposilja franko.

Castim si naznanjati slavnemu občinstvu, da sem svojo dosedanje gostilno

,Pri zlati zvezdi“

(Trattoria alla Stella d'Oro)

pri sv. Ivanu preselil „k Lovcu“, katero bom vodil od danes naprej pod ravnoistim napisom.

Za obilen obisk se toplo priporoča udani

Ivan Karis,
krčmar.

Solicitatorja

išče

Dr. Josip Stanič

odvetnik v Trstu

ulica Carradori št. I.

Velikanski izbor raznega pohištva

spalne in jedilne sobe, svetlo ali megleno politirane.

Bogat izbor

divanov, okvirjev, ogledal, stolice, stenskih ur

se rahaja v dobroznanji

zalogi pohištva

Rafael Italia

Trst - ul. Malcantoni št. 1. - Trst.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“

tvrdke

EDWARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti gledališču „Armonia“ s krojčenico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogu perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

lestvin in kolonialnega blaga, delikates in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filialko v ulici Bastione št. 2 nasproti ženskemu liecu.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem aju lanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razposiljanje

Epilepsija.

Kdo trpi na omotici, krču

in drugih nervoznih strahov, naj zahteva o tem knjižico. Vdobiva se brezplačno in franko v Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nedrenosti v periodi, krčenje, beli tok, nerdena lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8, od 9-11 in od 2-4.

Mihail Zeppar v Trstu, ulica San Giovanni št. 12

ima zalogu peči od majolike v velikem izboru, sama novost, bodisi glede risarj ali barv. Še v sestaji od same stanovitve zemlje. Izključna zalog za Trst, Primorje in Dalmacijo slavnozname in odlikovane tovarne za peč Bratov Schütz v Blanskem (Morava) ustanovljene 1848. Pri teh pečih se prihran: 50% na kurjav. Lastna tovarna štedilnih peči iz železa ali učelnih z majoliko. Izvršite po meri in nizkih cenah.

M. Aite

trgovina z manifakturnim blagom

ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8 s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 5

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj. odjemalec, da je tako pomnožila svojo zalogu kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato, da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam cenj. odjemalcem.

V obreh prodajalnic vdobiva se razno blago najboljše kakovosti in najmodernejše iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tuje velikanski izbor platnenega in bombažnega blaga, prtič in prtičkov ter vsake vrste perila, bodisi od bombaža, ali platna. Pletenine, svilene raznovrstni okraski za Šiljive in kitničarke. Velikanski izbor snovij za narodne zastave in trakov za državnice značke.

Sprejema naročbe na moške obleke po meri, kate e izvrši najtočneje in najnatančnejše po cenah, da se ni bat konkurence.

Poskušati, za se prepričati!

Spoštovane slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

novi

Ciril-Metodijevo

cikorijo.